

UIT DE BIJBELSE WOORDENSCHAT

rood-zijn, rood en rodeling

Het Hebreeuwse woord *AáDáM* wordt vertaald met; mens.

1. Wat de woordenboeken zeggen:

a. *van het werkwoord: AáDàM:*

De basisbetekenis is: rood kleuren.

Klaagliederen 4:7:

Haar voornaamsten waren reiner dan sneeuw, zij waren witter dan melk, zij *kleurden roder* van lichaam dan robijnen en zij waren gladder dan een saphier.

De passieve vorm komt van de zes keer vijf keer voor in Exodus:

In Exodus 25 horen de Israëlkieten welke zaken zij ter beschikking moeten stellen voor de bouw van de tabernakel:

Ex.25:5:

En *rood gekleurde* ramsvellen en dassenvellen en sittimhout.

De actieve vorm alleen in Jes. 1:18:

Komt dan en laat ons samen rechten, zegt de HEERE: al waren uw zonden als scharlaken, ze zullen wit worden als sneeuw, al *deden zij rood kleuren* als karmozijn, zij zullen worden als (witte) wol.

De reflexieve vorm komt alleen voor in Spreuken 23:31:

Zie den wijn niet aan als hij *zich rood kleurt*, als hij in den beker zijn kleur geeft, (als) hij recht opgaat.

Dit werkwoord is verwant met het Hebreeuwse woord voor bloed (*DáM*).

Van dit werkwoord zijn andere woorden afgeleid:

een bijvoeglijk naamwoord 'rood' (*AáDóM*);

een tweede bijvoeglijk naamwoord 'roodachtig' (*AæDàM'DáM*), dat alleen voorkomt in de hoofdstukken 13 en 14 in het boek Leviticus, die over de melaatsheid gaan;

een derde bijvoeglijk naamwoord 'rossig' (*AàD'MóWNieJ*), dat wordt gezegd voor Ezau in Gen.25:25 en voor David in I Sam.16:12 en 17:42;

een zelfstandig naamwoord 'rode edelsteen' (*AoDoeM*), als woord voor de carneool of de robijn;

tenslotte de naam Edom (*AèDoM*).

b. *van het zelfstandig naamwoord Dám:*

De eerste betekenis is 'bloed'; in veel teksten gaat het dan om gewelddadig vergoten bloed en zo krijgt het betekenis van 'bloedstorting'.

Stamverwantschap met het woord 'rood' wordt voor waarschijnlijk gehouden.

c. *van het zelfstandig naamwoord 'mens' (AáDáM):*

Het wordt gebruik voor de aanduiding van de gehele mensheid ofwel alle mensen, zoals in Pred.:2:

Het is beter te gaan in het klaaghuis dan in het huis van de maaltijd. (Want) daarin is het einde *van alle mens*.

Het wordt ook gebruikt voor een enkeling, vooral in de uitdrukking 'mensenkind' (BÉN-AÁDÁM), zoals in Ps.8:5

Wat is de mens (AÆNÓWSh) dat Gij zijner gedenkt? En het *mensenkind*, dat Gij hem bezoekt?

In deze uitdrukking is te horen, dat dit woord ook gebruikt wordt voor de aanduiding van de eerste mens, zoals in Genesis 2.

d. *het zelfstandig naamwoord 'aarde'* (AÆDÁMÁH):

Het betekent 'aarde' in de zin van 'aardbodem'. Het is ook de 'aarde', waarin de planten groeien, de aarde als stof. Het is ook de 'aarde' waar iemand op woont.

2. Hoe we het kunnen vertalen, en waarom zo:

Met 'rood' is iets bijzonders aan de hand, ook in onze samenleving.

Voor rood moet je stoppen.

Rijd je door dan ben je schuldig.

Je hebt het levensteken voor anderen niet gehonoreerd.

Je hebt voor het leven van je medemens geen ontzag gehad.

“Rood” in het bijbels Hebreeuws bergt het levensgeheim van ons, mensen, in zich. Want 'rood' is bloed.

In Leviticus 17:10, 11 wordt dat geheim in woorden gegeven:

10: .....keren zal ik mijn aanschijn tegen de ziel die *rood* eet.....

11: Want de bezieling van het vlees in het *rood* zit die
en dāt heb ik je op het altaar gegeven
om verzoening te vragen over jullie zielen,
wat dat 'rood' door de ziel er in vraagt het om verzoening.

Zo horen 'rood' en leven bij elkaar.

Een kind bekijkt (nooit) zijn vinger..

Maar wanneer het zich in de vinger snijdt, ontdekt het, met schrik en verwondering, dat er wat in zit.

En dat wat daar in zit is: 'rood'.

'Rood' roept het, en dat is in het Hebreeuws genoeg. Dan weten we dat het om bloed en om leven(sbehoud) gaat.

Zo lezen we:

Gen.4:10, 11

En Hij zeide: Wat hebt gij gedaan? Er is een stem van het *rood* uws broeders, dat tot Mij roept van den aardbodem..

En nu, wees gij vervloekt van den aardbodem, die zijn mond heeft opengedaan om uws broeders *rood* van uw hand te ontvangen.

En

Num.35:33:

Zo zult gij niet ontheiligen het land, waarin gij zijt; want het *rood* dat ontheiligt het land, en voor het land, zal geen verzoening gedaan worden over het *rood* dat daarin vergoten is, dan door het *rood* desgenen die dat vergoten heeft.

Maar dat is nog niet alles.

De bijbel is in een hoor-wereld ontstaan en opgeschreven. Woorden die in het gehoor andere woorden opriepen door hun klanksamenstelling, waren – of werden – in hun betekenis verwant. En woorden die naar hun betekenis verwant zijn kunnen daarom ook klankovereenkomst vertonen.

Zo klinkt AáDáM (adam / mens) verwant aan AáDóM (adoom / rood) en willen we die overeenkomst vast houden, dan moet die in de vertaling doorklinken.

Daarom vertalen we het hebreeuwse woord AáDáM (adam) met ‘roodling’, dat is degen die ‘rood’ in zich heeft en daardoor lééft. En daarmee legt de taal een levensgeheim open..

En volledig opengelegd wordt de samenhang van bloed en levend mens, van ‘rood’ en ‘rodeling’, wanneer we uit het Hebreeuws het materiaal horen(!) waaruit de roodling gemaakt is:

Gen. 2:7

En die-JHWH-van-Israël, God, had de rodeling geformeerd uit het stof van het roodlingse.

Want zoals in het Hebreeuws DáM, AáDáM en AæDáMáH klinken, zo klinken in het Nederlands ‘rood’, ‘roodling’ en ‘het roodlingse’.

In deze taal is de roodling op twee manieren verbonden met het ‘roodlingse’:

- hij is er uit gemaakt en
- hij leeft ervan.

3. Zo lezen we, al horend:

Gen.1:26, 27:

Laat ons *een roodling* maken, naar ons beeld en naar onze gelijkenis.....

En God schiep *de roodling* naar zijn beeld; naar het beeld Gods schiep hij hem; man en vrouw schiep hij hen.

Gen. 2:19:

Want als de HEERE God uit *het rodelingse* al het gedierte des velds en het gevogelte des hemels gemaakt had, zoo bracht Hij ze tot *Roodling* om te zien hoe hij ze noemen zoude: en zoo als *Roodling* alle levende ziel noemen zoude, dat zoude haar naam zijn.

Gen.4:10, 11

En Hij zeide: Wat hebt gij gedaan? Er is een stem van het *rood* uws broeders, dat tot Mij roept van *het roodlingse*..

En nu, wees gij vervloekt van *het roodlingse*, die zijn mond heeft opengedaan om uws broeders *rood* van uw hand te ontvangen.

Gen.6:7:

En de HEERE zeide: Ik zal de *roodling* (dien) Ik geschapen heb, verdelgen van *her roodlingse*, van de *roodling* tot het vee, tot het kruipend gedierte, en tot het gevogelte des hemels toe; want het berouwt Mij dat ik ze gemaakt heb.

Gen.9:4:

Doch het vleesch met zijne ziel, (dat is) zijn *rood*, zult gij niet eten.

Gen.9:13:

Mijnen boog heb Ik gegeven in de wolken; die zal zijn tot een teken des verbonds tussen Mij en tussen het *roodlingse*.

Ex. 12:7 en 23:

En zij zullen van het *rood* nemen en strijken het aan beide zijposten en aan den bovendorpel, aan de huizen in welke zij het eten zullen.

Want de HEERE zal doorgaan om de Egyptenaren te slaan; doch wanneer Hij *het rood* zal zien aan den bovendorpel en aan de beide zijposte, zoo zal de HEERE de deur voorbijgaan, en den verderver niet toelaten in uwe huizen te komen om te slaan.

Ex.20:24:

Maak Mij een altaar van *het roodlingse*, en offer daarop uwe brandoffers en uwe dankoffers.....

Lev. 8: 15 en 18,19:

En men slachtte (de var des zondoffers), en Mozes nam het *rood* en deed het met zijnen vinger rondom op de hoornen des altaars, en ontzondigde het altaar; daarna goot hij *het rood* uit aan den bodem des altaars, en heiligde het om er verzoening voor te doen.

Daarna deed hij den ram des brandoffers bijbrengen, en Aäron en zijn zonen leiden hunne handen op het hoofd des rams, en men slachtte (hem), en Mozes spregde *het rood* op het altaar rondom.

Lev.17:11:

Want de ziel des vleses is in het *rood*; daarom heb Ik het u op het altaar gegeven, om voor uw zielen verzoening te doen; want het is het *rood* dat voor de ziel verzoening zal doen.

Lev.19:16:

Gij zult niet wandelen als een achterklapper onder uwe volken; gij zult niet staan tegen het *rood* van uw naaste: Ik benm de HEERE.

En Num.35:33:

Zo zult gij niet ontheiligen het land, waarin gij zijt; want het *rood* dat ontheiligt het land, en voor het land, zal geen verzoening gedaan worden over het *rood* dat daarin vergoten is, dan door het *rood* desgenen die dat vergoten heeft.

I Sam. 4:12:

Toen liep daar een Benjaminit uit de slagorde, en kwam te Silo, denzelfden dag, en zijn klederen waren gescheurd, en er was (van) *het roodlingse* op zijn hoofd.

I Sam.16:7:

Doch de HEERE zeide tot Samuël: Zie zijne gestalte niet aan noch de hoogte zijner statuur, want Ik heb hem verworpen. Want het is niet gelijk de *roodling* ziet aan wat voor ogen is, maar de HEERE ziet het hart aan.

II Sam.16:7:

Aldus nu zeide Simeï in zijn vloeken: Ga uit, ga uit, gij man van *het rode* en gij belialsman.

II Kon.9:7:

En gij zult het huis Achabs uws heren slaan; dat Ik *het rood* van mijn knechten de profeten, en *het rood* van alle knechten des HEEREN, wreke van de hand van Izebel.

Job 14:1:

De *roodling*, van een vrouw geboren, is kort van dagen en zat van onrust.

Job.16:18:

O aarde (AÈRÈTs = land) bedek mijn *rood* niet; en voor mijn geroep zij geen plaats.

Psalm 8:5:

Wat is de mens (AæNÓWSh) dat Gij zijner gedenkt, en de zoon van *de roodling* dat Gij hem bezoekt.

Psalm 72:14:

Hij zal hun ziel van list en geweld bevrijden, en hun *rood* zal dierbaar zijn in zijn ogen.

Psalm 83:11:

Die verdelgd zijn te Endor, zij zijn geworden tot drek van *het roodlingse*.

Psalm 146:4:

Zijn geest gaat uit, hij keert weder tot zijn *roodlingse*, te dienzelfde dage vergaan zijn aanslagen.

Pred.7:29:

Allenlijk zie, dit heb ik gevonden: dat God de *roodling* recht gemaakt heeft, maar zij hebben vele vonden gezocht.

Jes. 1:11:

.....Ik ben verzadigd van de brandoffers der rammen en het smeer der vette beesten, en heb geen lust aan het *rood* der varren, noch der lammeren, noch der bokken.

Jes. 21:9:

.....Toen antwoordde hij en zeide: Babel is gevallen, het is gevallen, en alle de gesneden beelden zijner goden heeft Hij verborgen tegen *het roodlingse*.

Jer.9:24:

.....dat Ik de HEERE ben, doende weldaadigheid, recht en gerechtigheid op *het roodlingse*; want in die dingen heb Ik lust, spreekt de HEERE.

Jer.17:5:

Zo zegt de HEERE vervloekt is de man die op een *roodling* vertrouwt, en vlees tot zijn arm stelt, en wiens hart vanm den HEERE afwijkt.

Klaagl.2:9:

Hare poorten zijn in *het roodlingse* verzonken, Hij heeft haar gerndelen verdorven en gebroken.....

Ez.16:6:

Als Ik u voorbijging, zo zag Ik u vertreden zijnde in uw *rood*, en Ik zeide tot u in uw *rood*: Leef; ja Ik zeide tot u in uw *rood*: Leef.

Ez.28: 2 en 9:

Roodlingskind, zeg tot de vorst van Tyrus: Zo zegt de Heere HEERE: omdat uw hart zich verheft en zegt : Ik ben God, Ik zit in Gods stoel in het hart der zeeën; - terwijl gij een *roodling* zijt en geen God,. Stelt gij nochtans uw hart als Gods hart.

Zult gij dan wellicht voor het aangezicht uws doodslagers zeggen: Ik ben God? Daar gij een *rodeling* zijt en geen God, in de gand van degene die u verslaat?

Micha 6:8:

Hij heeft u bekend gemaakt, o *roodling*, wat goed is; en wat eist de HEERE van u, dan recht te doen en weldadigheid lief te hebben en ootmoediglijk te wandelen met uw God!

Hab.2:8 en 17:

Omdat gij vele heidenen beroofd hebt, zo zullen alle overgebleven volkeren u beroven, om *het rood* van *de roodlingen* en het geweld aan het land, de stad en alle hare inwoners.

Want het geweld dat tegen Libanon begaan is, zal u bedekken,.....
omwille van *het rood* van *de rodelingen*, van het geweld in het land, de stad en aan alle hare inwoners.

Het rood, als bloed, is heel de bijbel door, in het eerste en tweede testament, van schepping tot voldeinding, verbonden met het gegeven leven, dat in de liturgie vorm krijgt, hier, nu en in het ongewetene.